

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI HUZURIDAGI
IJTIMOIY HIMOYA MILLIY AGENTLIGI DIREKTORINING

BUYRUG'I

20 - noyabr 2025 — yil

388 son

**Alohida ta'lismi ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun davlat
ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlari pedagoglari asosiy
lavozimlarining malaka tavsiflarini tasdiqlash to'g'risida**

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Aholiga sifatli ijtimoiy xizmat va yordam ko'rsatish hamda uning samarali nazorat tizimini yo'lga qo'yish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar to'g'risida" 2023-yil 1-iyundagi PF-82-sod Farmoniga muvofiq alohida ta'lismi ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktablar va maktab-internatlari pedagoglari asosiy lavozimlarining malaka tavsiflarini tasdiqlash hamda ta'lismi muassasalarini malakali pedagog kadrlar bilan ta'minlash maqsadida,

BUYURAMAN:

1. Quyidagilar:

Alohida ta'lismi ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarning pedagoglari asosiy lavozimlarining malaka talablari **1-ilovaga muvofiq;**

Alohida ta'lismi ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlari pedagoglarining namunaviy lavozim majburiyatları **2-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.**

2. Belgilansinki:

a) **mazkur buyruq qabul qilingan kundan e'tiboran** alohida ta'lismi ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarga (keyingi o'rinnarda – maxsus maktab-internatlari) pedagoglar (tarbiyachilar) (keyingi o'rinnarda – pedagoglar) ushbu buyruq bilan tasdiqlangan **malaka talablari** hamda qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda o'tkaziladigan **tanlov asosida** ishga qabul qilinadi;

b) 2026-yil 1-yanvardan boshlab:

maxsus maktab-internatlarda faoliyat ko'rsatish uchun pedagoglar **amaldagi qonunchilik hujjatlariga muvofiq** pedagoglar o'z malakasini muntazam ravishda oshirib borishi, egallab turgan lavozimiga muvofiqlik jihatidan davriy attestatsiyadan o'tishi va tegishli malaka toifalarini olishi **majburiy talab hisoblanadi;**

zarur hollarda maxsus maktab-internatlarda faoliyat ko'rstayotgan pedagog xodimlarning malaka talablariga muvofiqligi, ular tomonidan lavozim majburiyatlarini bajarilishi holatini o'rganib borish uchun namunaviy savollar to'plamini tayyorlash, o'rganish natijalari asosida tegishli xulosalar tayyorlash uchun Agentlik tizimidagi ta'lif tashkilotlaridan yoki boshqa tashkilotlardan fuqarolik-huquqiy tusdagi shartnoma asosida **ekspertlar** (pedagoglar) jalb qilinishi mumkin;

ekspertlar (pedagoglar) xarajatlari (mehnatga haq to'lash, yashash, transport xarajatlari va boshqalar), o'rganish ishlarini tashkil etish uchun zarur bo'ladigan konselyariya mollari Agentlik huzuridagi Ijtimoiy himoya davlat jamg'armasi mablag'lari hisobidan moliyalashtiriladi;

d) maxsus maktab-internatga birinchi marta ishga qabul qilinadigan oliy ma'lumotli talabgorlar umumiyligi o'rta ta'lif tashkilotida kamida ikki yil maxsus pedagog sifatida (yoki umumiyligi o'rta ta'lif tashkilotida kamida bir yil maxsus pedagog va alohida ta'lif ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatda bir yil tarbiyachi sifatida) faoliyat yuritganidan so'ng maxsus maktab-internatga o'qituvchi lavozimiga, umumiyligi o'rta ta'lif tashkilotida kamida bir yil maxsus pedagog sifatida faoliyat yuritganidan so'ng maxsus maktab-internatga tarbiyachi lavozimiga ishga qabul qilinadi;

avval pedagogik faoliyat bilan shug'ullanib ayrim sabablarga ko'ra kamida 5 yil muddat oralig'ida pedagogik faoliyat bilan shug'ullanmagan talabgorlar malaka oshirish kurslarida o'qib, tegishli sertifikatga ega bo'lgandan so'ng belgilangan tartibda ishga qabul qilinadi.

3. Direktor o'rinnbosari (U.Sharifxodjayev) pedagog xodimlarning malaka talablariga muvofiqligi, ular tomonidan lavozim majburiyatlarini bajarilishi holati o'rganiladigan **maktablar ro'yxati** va **namunaviy savollar to'plamini** o'rganish ishlari olib borilishidan **kamida bir oy oldin** tasdiqlasin va maxsus maktab-internatlarga yetkazilishini ta'minlasin.

4. Inklyuziv ta'lifni rivojlantirish, ta'lif dasturlarini ishlab chiqish va uslubiy ta'minlash boshqarmasi (F. Boboyev):

a) **2026-yil 1-yanvardan boshlab** maxsus maktab-internatlarda faoliyat ko'rstayotgan pedagog xodimlarning bilimi, **malaka talablariga muvofiqligi**, ular tomonidan **lavozim majburiyatlarini bajarilishi** holatini o'rganib borsin;

o'rganish natijalariga asosan pedagoglar faoliyati va bilimi haqidagi ekspertlarning xulosalarini (ma'lumotlarni) pedagoglarga tanishtirish maqsadida maxsus maktab-internatlarning direktorlariga taqdim etib borsin.

b) **2026-yil 1-yanvarga qadar** Moliya tahlil va rejalashtirish boshqarmasi (T.Xayitov) va Yuridik bo'lim (N.Kenjayev) bilan birlgilikda maxsus maktab-internatlarda **sinflarni komplektlash hamda tarifikatsiya ro'yxatlarini shakllantirish tartibini** tasdiqlashni nazarda tutuvchi idoraviy normativ-huquqiy hujjat loyihasini kirtsin;

d) hududiy boshqarmalar tomonidan tegishli lavozimlarga tavsiya etiladigan nomzodlarning mazkur buyruq bilan tasdiqlangan **malaka talablariga mosligini o‘rganishi va ular bilan suhbatlar tashkil etib borilishini ta’minlasin.**

5. Agentlikning hududiy boshqarmalari boshliqlari:

bir hafta muddatda mazkur buyruq bilan maxsus maktab-internatlar pedagoglari asosiy lavozimlarining **malaka talablari** va **lavozim majburiyatlarini** hamda O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi 572-son qarori bilan tasdiqlangan Maktabgacha, umumiyl o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari **pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibi to‘g‘risida nizomning** mazmun-mohiyatini pedagoglarga **tushuntirish ishlarini tashkil etsin;**

doimiy ravishda tegishli lavozimlarga nomzodlarni tavsiya etishda mazkur buyruq ilovalariga **qat’iy rioya qilinishini**, shuningdek, ular bilan dastlabki suhbatlar o‘tkazilishini **ta’minlasin;**

6. Maxsus mакtab-internatlar direktorlari 2026-yil 1-yanvardan boshlab:

a) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi 572-son qarori bilan tasdiqlangan Maktabgacha, umumiyl o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibi to‘g‘risida nizomga muvofiq:

navbatdagi majburiy attestatsiyadan o‘tish muddati tugashidan **olti oy oldin** pedagoglarni attestatsiyadan o‘tish lozimligi to‘g‘risida yozma ravishda **xabardor qilib borsin;**

attestatsiyadan o‘tganiga besh yil to‘lgan va besh yil davomida amaldagi malaka toifasini (lavozimini) himoya qilmagan yoki malaka toifasini (lavozimini) oshirmagan **pedagoglarni** navbatdagi **attestatsiyaga** o‘z vaqtida **jalb etish choralarini ko‘rsin;**

b) **2026/2027 o‘quv yilidan boshlab** maxsus mакtab-internatlarda pedagoglarni ushbu buyruqning 2-bandni to‘qqizinchchi xatboshisida belgilangan tartibda **ishga qabul qilinishini ta’minlasin.**

Bunda, mazkur buyruq qabul qilingunga qadar maxsus mакtab-internatlarda ishga qabul qilingan pedagoglarning egallab turgan shtat birliklarini **qayta ko‘rib chiqib**, ushbu buyruqning 2-bandni sakkizinchchi xatboshisiga **muvofiglashtirsin;**

d) maxsus mакtab-internatlarga xodimlarni qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda tanlov asosida ishga qabul qilsin;

maxsus mакtab-internatlarda mavjud vakant o‘rinlarni qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda qisqa muddatlarda to‘ldirish choralarini ko‘rsin.

7. Moliya tahlil va rejalashtirish boshqarmasi (T.Xayitov) mazkur buyruq ijrosi uchun talab etiladigan mablag‘larni Agentlik mablag‘lari hisobidan moliyalashtirilishini ta’minlasin.

8. Ijro nazorati bo‘limi (J. Eshboyev) ushbu buyruqni **bir kun muddatda** Agentlikning markaziy apparatining mas’ul tarkibiy bo‘linmalari, hududiy boshqarmalar va maxsus maktab-internatlar e’tiboriga **yetkazsin**.

9. Mazkur buyruq ijrosini nazorat qilish direktori o‘rinbosari U. Sharifxodjayev zimmasiga yuklansin.

Direktor

M.Olloyorov

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI HUZURIDAGI
IJTIMOIY HIMOYA MILLIY AGENTLIGI

Ijtimoiy himoya milliy agentligi
direktorining 2025-yil “20” noyabrdagi
388 - son buyrug‘iga
1-ilova

**Alovida ta’lim ehtiyojlari bo‘lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab
va maktab-internatlari pedagoglari asosiy lavozimlarining
MALAKA TALABLARI**

Talablar nomi	Lavozim nomi va unga qo‘yilgan malaka talablari
1. Fan o‘qituvchisi	
Ma’lumoti:	Oliy pedagogik ma’lumotga ega bo‘lishi (<i>magistr, falsafa doktori (PhD), fan nomzodi, fan doktori (Dsc) ilmiy daraja yoki dotsent, professor ilmiy unvoniga, pedagogik malaka toifasiga ega shaxslarga mos ravishda ustuvorlik beriladi</i>).
Mutaxassislik:	Fan yo‘nalishiga to‘g‘ri keluvchi kamida bakalavr darajasidagi oliy pedagogik ma’lumot yoki kamida bakalavr darajasidagi oliy ma’lumot va fan yo‘nalishiga to‘g‘ri keluvchi dars berish huquqi bilan kasbiy qayta tayyorlov kursini tugatganligi, shu bilan birga korreksion pedagogika va ta’lim tashkiloti faoliyatiga mos keluvchi defektologiya sohasi bo‘yicha surdopedagogika, tiflopedagogika, oligofrenopedagogika va logopediya yo‘nalishi bo‘yicha kasbiy qayta tayyorlov kursini tugatganlik talab qilinadi. Bunda, aqli zaif bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarda fan o‘qituvchilarining dars berish huquqi tayanch o‘quv rejasiga tushuntirish xatida belgilangan tartibga ko‘ra amalga oshiriladi.
Mehnat stoji	Umumiyl o‘rtalim tashkilotida kamida ikki yil maxsus pedagog sifatida (yoki umumiyl o‘rtalim tashkilotida kamida bir yil maxsus pedagog va alovida ta’lim ehtiyojlari bo‘lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatda bir yil tarbiyachi sifatida) faoliyat yuritgan bo‘lishi kerak
Savodxonligi	faoliyat olib borayotgan ta’lim tashkiloti ixtisosligi bo‘yicha qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlarning mazmunini bilishi; sinfdagil bolalarga qo‘yilgan tashxislar haqida ma’lumotlarga ega bo‘lishi; zamonaviy axborot texnologiyalaridan mustaqil foydalana olishi, internet hamda interaktiv va yordamchi (assistiv) ta’lim vositalari bilan ishlay olishi. Shuningdek:

Talablar nomi	Lavozim nomi va unga qo'yilgan malaka talablari
	<p>a) kar va zaif eshituvchi bolalarga dars beradigan o'qituvchilar dars o'tiladigan imo-ishora tilini, nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o'qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to'liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borishni bilishi;</p> <p>b) ko'zi ojiz va zaif ko'rvuchi bolalarga dars beradigan o'qituvchilar Brayl alifbosida o'qitish, taktil va audio o'quv vositalaridan foydalanish usullarini bilishi;</p> <p>d) aqli zaif bolalarga dars beradigan o'qituvchilar nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o'qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to'liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borishni bilishi;</p> <p>Qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda o'z malakasini muntazam ravishda oshirib borishi, egallab turgan lavozimiga muvofiqlik jihatidan davriy attestatsiyadan o'tishi hamda uning natijalariga ko'ra tegishli malaka toifalarini olishi.</p>
Qo'shimcha talablar	<p>Bolaning psixofiziologik va individual rivojlanish xususiyatlarini to'g'ri baholashni bilish;</p> <p>bolaning rivojlanishidagi muammo va to'siqlarni aniqlab, unga mos pedagogik yondashuvlarni belgilash hamda korreksion yondashuvlar asosida har bir bola uchun mos o'qitish va tarbiya usulini tanlash, qisqa va uzoq muddatli rivojlanish dasturini ishlab chiqqa olish;</p> <p>bolaning ehtiyojlariga mos individual ta'lim rejasini shakllantirish, rejaning ijrosini monitoring qilish, zarur hollarda dars materialini bolaning qobiliyatni va rivojlanish dinamikasiga moslashtirishni bilish;</p> <p>bolaning individual rivojlanish xaritasini tuzish, yuritish va monitoring qilishni bilish;</p> <p>bolaning diagnostika natijalari asosida belgilagan rejalarni qayta ko'rib chiqish va bolaning rivojlanish dinamikasini kuzatib, tegishli xulosalar va tavsiyalar ishlab chiqqa olish;</p> <p>bolani jamoaga qo'shilishi va jamiyatda faol ishtirok etishga o'rgatib borish (zarur holatda adaptiv dasturlarni ishlab chiqish), ota-onasi uchun tavsiyalar bera olish;</p> <p>tarbiyachi bilan – dars va korreksion mashg'ulotlarni birgalikda tashkil etish, ta'lim va tarbiya rejalarini muvofiqlashtirish, bolaning rivojlanishini monitoring va baholashni birgalikda o'tkazish, ota-onalar bilan hamkorlikni muvofiqlashtirish;</p>

Talablar nomi	Lavozim nomi va unga qo‘yilgan malaka talablari
	psixolog, logoped, korreksion pedagog, tibbiyot xodimlari va boshqa mutaxassislar bilan birgalikda bolaning psixofiziologik holatini yaxshilash va unga zarur qo‘llab-quvvatlashni ta’minlash.
2. Tarbiyachi	
Ma’lumoti:	Oliy pedagogik ma’lumotga ega bo‘lishi (<i>magistr, falsafa doktori (PhD), fan nomzodi, fan doktori (Dsc) ilmiy daraja yoki dotsent, professor ilmiy unvoniga ega shaxslarga mos ravishda ustuvorlik beriladi).</i>
Mutaxassislik:	Korreksion pedagogika va defektologiya sohasi bo‘yicha ta’lim tashkiloti faoliyatiga mos keluvchi surdopedagogika, tiflopedagogika, oligofrenopedagogika va logopediya yo‘nalishidagi mutaxassislikka ega bo‘lishi. Mutaxassisligi to‘g‘ri kelmagan holatda ixtisoslashtirilgan ta’lim tashkilotining faoliyat turi (sohasi) bo‘yicha kasbiy qayta tayyorlov kursini tugatganlik talab qilinadi.
Mehnat staji	Umumiy o‘rtta ta’lim tashkilotida kamida bir yil maxsus pedagog sifatida faoliyat yuritgan bo‘lishi kerak
Savodxonligi	faoliyat olib borayotgan ta’lim tashkiloti ixtisosligi bo‘yicha qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlarning mazmunini bilishi; guruhdagi bolalarga qo‘yilgan tashxislar haqida ma’lumotlarga ega bo‘lishi; zamonaviy axborot texnologiyalaridan mustaqil foydalana olishi, internet hamda interaktiv va yordamchi (assistiv) ta’lim vositalari bilan ishlay olishi; Shuningdek: a) kar va zaif eshituvchi bolalar bilan ishlaydigan tarbiyachilar imo-ishora tilini , nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini bilishi; b) ko‘zi ojiz va zaif ko‘rvuchi bolalar bilan ishlaydigan tarbiyachilar Brayl alifbosida o‘qitish usullarini bilishi; v) aqli zaif bolalar bilan ishlaydigan tarbiyachilar nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini bilishi;

Talablar nomi	Lavozim nomi va unga qo‘yilgan malaka talablari
	<p>Qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda o‘z malakasini muntazam ravishda oshirib borishi, egallab turgan lavozimiga muvofiqlik jihatidan davriy attestatsiyadan o‘tishi hamda uning natijalariga ko‘ra tegishli malaka toifalarini olishi.</p>
Qo‘shimcha talablar	<p>Bolaning psixofiziologik va individual rivojlanish xususiyatlarini baholay olish;</p> <p>rivojlanishdagi muammo va to‘siglarni aniqlab, ularga mos pedagogik, tarbiyaviy va korreksion yondashuvlarni belgilay olish;</p> <p>bolaning yoshi, holati va rivojlanish darajasiga mos mashg‘ulotlarni aniqlay olish, qisqa va uzoq muddatli rivojlanish dasturini (individual ta’lim yoki korreksion reja) ishlab chiqishni bilish;</p> <p>mashg‘ulot paytida bolaning kayfiyati, faolligi va qiyinchiliklarini kuzatib, tegishli mashg‘ulot turini belgilay olish, sodda, tushunarli va qiziqarli topshiriqlar tayyorlarlashni bilish;</p> <p>bolalarning kundalik faoliyatini (o‘z-o‘ziga xizmat, gigiyena, muloqot, harakat faolligi va ijtimoiy xulq) tashkil etishda pedagogik va psixologik asoslarga tayanish;</p> <p>bolaning individual rivojlanish xaritasini tuzish, yuritish va monitoring qilishni bilish;</p> <p>bolani jamoaga qo‘shilishi va jamiyatda faol ishtirok etishga o‘rgatib borish (adaptiv (moslashuvchan va individual) dasturlarni ishlab chiqish)), ota-onasi uchun tavsiyalar bera olish;</p> <p>fan o‘qituvchisi bilan – dars va korreksion mashg‘ulotlarni birgalikda tashkil etish, ta’lim va tarbiya rejalarini muvofiqlashtirish, bolaning rivojlnishini monitoring va baholashni birgalikda o‘tkazish, ota-onalar bilan hamkorlikni muvofiqlashtirish;</p> <p>psixolog, logoped, korreksion pedagog, tibbiyot xodimlari va boshqa mutaxassislar bilan birgalikda bolaning psixofiziologik holatini yaxshilash va unga zarur qo‘llab-quvvatlashni ta’minlash.</p>

Ijtimoiy himoya milliy agentligi
direktorining 2025-yil “20” noyabrdagi
388- son buyrug‘iga
2-ilova

**Alovida ta’lim ehtiyojlari bo‘lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan
maktab va maktab-internatlari pedagoglarining namunaviy
LAVOZIM MAJBURIYATLARI**

I. Fan o‘qituvchisining lavozim majburiyatları

1. Ta’lim jarayonini tashkil etish

Davlat ta’lim standarti, o‘quv reja va dasturlarga muvofiq fan bo‘yicha o‘quv, tarbiyaviy va korreksion mashg‘ulotlarni rejashtirish hamda tasdiqlangan jadval va taqvim-mavzu rejaga muvofiq o‘tkazish;

bolalarning psixofiziologik, kognitiv va individual rivojlanish xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’lim mazmunini moslashtirish, individual ta’lim rejalarini ishlab chiqish;

individual ta’lim rejasi va individual rivojlanish xaritasini yuritish (psixolog bilan hamkorlikda), uning ijrosini muntazam ravishda tahlil qilib borish va zaruratga ko‘ra tuzatish kiritish;

darslarda korreksion va maxsus yordamchi (assistiv) vositalardan – brayl qurilmalari, ekran o‘quvchi yoki nutq sintezator dasturlar, vizual kartochkalar, eshitish apparati yoki subtitr tizimlaridan samarali foydalanish va ularning soz holatda ekanligini tekshirish;

darslarni korreksion mashg‘ulotlar (logoped, defektolog, psixolog va boshqalar bilan hamkorlikda) hamda darsdan tashqari tarbiyaviy ishlar bilan uyg‘unlashtirish;

tarbiyachi va korreksion mashg‘ulot o‘qituvchilari bilan uzviy hamkorlikda sinf va bolalar faoliyatini muvofiqlashtirish;

belgilangan ish yuklamasini (o‘quv va pedagogik yuklama, o‘quv, korreksion, metodik va tashkiliy-pedagogik ishlar) o‘z vaqtida va sifatli bajarish;

dars jarayonida bolalarning faolligini va rivojlanish sur’atini hisobga olib, materialni soddalashtirish yoki murakkablashtirish orqali individuallashtirilgan o‘qitishni ta’minlash;

sinf xonasidagi jihozlar, o‘quv vositalari, sensor muhit va xavfsizlik uskunalarining holatini muntazam tekshirish.

2. Korreksion pedagogik yondashuvni tashkil etish:

bolalarning psixofiziologik, kognitiv va individual rivojlanish xususiyatlarini to‘g‘ri baholash, rivojlanishdagi muammo va to‘siqlarni aniqlash;

aniqlangan ehtiyojlar va qobiliyatlardan kelib chiqib, mos pedagogik va korreksion yondashuvlarni belgilash, har bir bola uchun eng muvofiq o‘qitish va tarbiya usulini tanlash;

bolalar uchun qisqa va uzoq muddatli rivojlanish dasturlarini ishlab chiqish, ularning amalga oshirilishini ta'minlash va natijalarini baholab borish;

dars materialini bolalarning qobiliyati, salohiyati va rivojlanish sur'atiga mos ravishda soddalashtirish yoki individuallashtirish;

bolalarning psixodiagnostika natijalari va mutaxassislar (psixolog, logoped, defektolog) xulosalariga asoslanib, ta'lim rejalarini qayta ko'rib chiqish, rivojlanish dinamikasini kuzatib, tegishli xulosalar va tavsiyalar ishlab chiqish;

bolaning jamoaga qo'shilishi va jamiyatda faol ishtirot etishini ta'minlash uchun ijtimoiy-adaptiv mashg'ulotlar, guruhli va o'zaro o'yin faoliyatini tashkil etish;

ota-onalar (yoki qonuniy vakillar) uchun bolaning rivojlanishi va ta'limi bo'yicha individual tavsiyalar tayyorlash, ularni bolaning korreksion jarayoniga faol jalb etish.

3. Baholash va monitoring olib borish:

bolalarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini davlat ta'lim standarti va individual ta'lim rejalarini (itr) asosida baholash;

bolalarning rivojlanish dinamikasini muntazam ravishda kuzatish, tahlil qilish va rivojlanish xaritasida qayd etib borish;

diagnostika natijalari va kuzatuvlar asosida bolalarning individual yutuqlari va qiyinchiliklarini aniqlash, ular bo'yicha xulosalar tayyorlash;

monitoring ma'lumotlari asosida dars mazmuni, o'qitish usullari va korreksion mashg'ulotlar metodikasini takomillashtirish;

bolaning psixoemotsional holati va ijtimoiy moslashuv darajasini baholashda psixolog, logoped, defektolog va boshqa mutaxassislar bilan hamkorlik qilish;

har chorak yakunida bolaning rivojlanish dinamikasi bo'yicha ma'lumotni ta'lim tashkiloti rahbariyatiga taqdim etish va rejalarни takomillashtirish va tavsiyalar berish.

4. Mutaxassislar va ota-onalar bilan hamkorlik qilish:

boshqa pedagoglar va tarbiyachilar, psixolog va defektologlar bilan hamkorlikda ta'lim va tarbiya jarayonini olib borish, zarur holatda takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar berish;

ota-onalarni (yoki qonuniy vakillar) bolaning ta'lim-tarbiya jarayoniga faol jalb etish, ular uchun trening va suhbatlar tashkil etish;

bolaning rivojlanish natijalari bo'yicha mutaxassislar bilan birgalikda tahlil va maslahat yig'ilishlarini o'tkazish;

bolaning rivojlanishini ta'minlash va ijtimoiy moslashuvini qo'llab-quvvatlash bo'yicha ota-onalar (yoki qonuniy vakillar) bilan hamkorlik qilish, ularga muntazam maslahat va amaliy tavsiyalar berish;

ota-onalar va mutaxassislar o‘rtasida samarali axborot almashinuvini ta’minlash (hisobotlar, kuzatuv varaqalari, tavsiyalar orqali).

5. Metodik va ilmiy faoliyatni amalga oshirish:

ilmiy-metodik ishlarda faol qatnashish, ilg‘or pedagogik va korreksion tajribalarni o‘rganish, umumlashtirish va amaliyotga joriy etish;

zamonaviy pedagogik texnologiyalar, korreksion metodlar, raqamli platformalar va masofaviy ta’lim vositalaridan samarali foydalanish;

bolalarning rivojlanishini qo‘llab-quvvatlovchi fanlararo va amaliy mashg‘ulotlarni (logopediya, psixologiya, sensor rivojlanish, ijodiy faoliyat va h.k.) tashkil etish;

pedagogik kengashlar, metodik birlashmalar va tajriba almashuv seminarlarida muntazam ishtirok etish (jumladan, inklyuziv sinfdagi maxsus pedagoglar uchun o‘quvlarni o‘tkazish);

dars va korreksion mashg‘ulotlar uchun metodik qo‘llanmalar, didaktik materiallar va multimedia resurslarini tayyorlash hamda amaliyotga joriy etish;

maxsus pedagogika va inklyuziv ta’lim sohasidagi ilmiy yangiliklarni kuzatib borish va ularni o‘quv jarayoniga tatbiq etish.

6. Tarbiyaviy va ijtimoiy rivojlanish:

oilalarda ijtimoiy faollik, mustaqil fikrlash, mehr-oqibat, hamjihatlik va ijobiy motivatsiyani rivojlantirish;

bolalarda fuqarolik ongi va jamiyat hayotida faol ishtirok etish hissini shakllantirish;

bolalarda turli irq, din, jins yoki nogironlik belgilariga nisbatan kamsitishsiz munosabatni tarbiyalash;

milliy va umuminsoniy qadriyatlarni targ‘ib qilish, axloqiy, ma’naviy va estetik tarbiyani ta’minlash;

bolalarga sog‘lom turmush tarzi, shaxsiy gigiyena, xavfsizlik va mehnat madaniyati qoidalarini o‘rgatish;

bolalarning imkoniyatlaridan kelib chiqib, ijtimoiy integratsiyani qo‘llab-quvvatlovchi tadbirlar (ijodiy ko‘rgazmalar, sport musobaqlari, inklyuziv festivallar) tashkil etish;

o‘quvchilarni o‘z fani bo‘yicha olimpiadalar, tanlovlardan va ijodiy ko‘rik-tanlovlarga tayyorlash hamda rag‘batlantirish;

bolalar huquqlarini himoya qilish va bolalarni muhofaza qilishga oid qonunchilik talablariga qat’iy rioya etish;

zo‘ravonlik, kamsitish va diskriminatsiya holatlarining oldini olish bo‘yicha profilaktik ishlarni amalga oshirish.

7. Hujjatlar bilan ishlash:

o‘quv va pedagogik yuklamani bajarish doirasida belgilangan hujjatlarni (elektron jurnal, individual rivojlanish xaritasi, o‘quvchining rivojlanish dasturlari va h.k.) o‘z vaqtida to‘ldirib borish;

belgilangan baholash tadbirlarini o‘tkazish, natijalarni tahlil qilish va xulosalar tayyorlash;

bollarning ma’lumotlari, pedagogik kuzatuvarlar va psixologik diagnostika natijalarini umumlashtirib, pedagogik kengash muhokamasi uchun taqdim etish;

ta’lim jarayoni bo‘yicha hisobotlar, jadvallar va statistik ma’lumotlarni belgilangan muddatda tayyorlab ta’lim tashkiloti rahbariyatiga taqdim etish;

ta’lim jarayonidagi hujjatlar bo‘yicha maxfiylik talablariga va ma’lumotlarni muhofaza qilish qoidalariga rioya qilish;

bolalarning shaxsiy hayoti, salomatligi yoki rivojlanishiga oid ma’lumotlarning maxfiyligini saqlash.

8. Kasbiy rivojlanish:

belgilangan muddatlarda malaka oshirish va qayta tayyorlash kurslarida ishtirok etish;

davriy attestatsiyadan o‘tish va malaka toifasini tasdiqlash uchun zarur hujjatlarni tayyorlash;

pedagog o‘qituvchilar uchun malaka toifalarini attestatsiyalarida ishtirok etish va malaka toifalarini oshirib borish;

o‘tkaziladigan kasbiy va amaliy ko‘nikmalarni (kompetensiyalarni), shuningdek, faoliyat samaradorligini baholash sinovlarida ishtirok etish;

ta’lim tashkilotining ixtisosligi bo‘yicha chuqur bilimga ega bo‘lish:

ko‘zi ojiz va zaif ko‘rvuchi bolalar bilan ishlaganda – brayl alifbosini bilish va qo‘llay olish; eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan ishlaganda – imo-ishora tili va daktil nutqni, nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borish bilish va qo‘llay olish; aqliy rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan ishlaganda – logopediya, psixonevrologiya va kognitiv rivojlanish asoslarini bilish;

pedagogik etika qoidalariga amal qilish, bolalarning sha’ni va huquqlarini hurmat qilish, zo‘ravonlik va kansitish holatlariga yo‘l qo‘ymaslik;

o‘z ehtiyojiga ko‘ra fan o‘qituvchilari darslarini va tarbiyachilarning mashg‘ulotlarini kuzatish, tahlil natijalari asosida o‘zaro tajriba almashish;

maktab miqyosidagi tadbirlarni (inklyuziv haftaliklar, bolalar festivallari, ota-onalar konferensiyalari, metodik kunlar) tayyorlash va o‘tkazishda faol ishtirok etish;

ichki intizom qoidalari, mehnatni muhofaza qilish, yong‘in xavfsizligi va sanitariya-gigiyena talablariga qat’iy rioya qilish;

amaldagi qonunchilik hujjatlariga muvofiq o‘z vaqtida tibbiy ko‘rikdan o‘tish; ta’lim muassasasi obro‘sni va sha’niga putur yetkazishi mumkin bo‘lgan ma’lumotlarni tarqatmaslik, davlat siri yoki maxfiy axborot bilan ishlashda qonunchilik talablariga amal qilish;

bolalarning hayoti va salomatligini muhofaza qilish, ular uchun xavfsiz muhit yaratish, tez tibbiy yordam va evakuatsiya holatlarida harakat qilish tartibini bilish;

ta’lim muassasasi ustavi, kasbiy odob-axloq qoidalari, mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik qoidalari talablariga rioya qilish;

qonunchilik hujjatlariga muvofiq boshqa majburiyatlarni ham amalgaloshirishi mumkin.

II. Tarbiyachining lavozim majburiyatları

1. Ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etish:

bolalar uchun ko‘nikma, xulq, muloqot va o‘z-o‘ziga xizmat ko‘rsatish bo‘yicha individual dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirish;

tarbiyaviy mashg‘ulotlarni ta’lim tashkiloti rahbariyati tomonidan tasdiqlangan tarbiyaviy mashg‘ulotlar jadvali hamda taqvim-mavzu reja asosida olib borish;

bolalar bilan o‘tkaziladigan mashg‘ulotlarda maxsus didaktik vositalar, sensor materiallar va ijodiy faoliyatni rivojlantiruvchi metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish, zamonaviy pedagogik innovatsiyalar va resurslarni amaliyatga joriy etish;

bolalarning yosh, ruhiy va fiziologik xususiyatlarini hisobga olgan holda ularning tasdiqlangan kun tartibi asosida, dam olish, ovqatlanish va ijodiy faoliyatini tashkil etish;

bolalarni musiqa, sport va badiiy ijodiy mashg‘ulotlarga jalb etish, har bir bolaning qobiliyatiga mos faoliyat turlarini tashkil etish;

tarbiya jarayonida bolalarning faol ishtirokini ta’minalash, ularning emotsiyal barqarorligini ta’minalash, ularda ijobjiy xulq-atvor, jamoaviy ishslash, o‘zaro hurmat, yordam va mas’uliyat, bag‘rikenglik va hamjihatlik fazilatlarini tarbiyalash;

zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli platformalar va masofaviy ta’lim vositalaridan foydalanish;

ta’lim tashkilotining ixtisosligidan kelib chiqib kar va zaif eshituvchi bolalarga mashg‘ulot o‘tishda imo-ishora tili va daktil nutqni, nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borish, ko‘zi ojiz va zaif ko‘rvuchi bolalarga mashg‘ulot o‘tishda Brail alifbosida o‘qitish, taktil va audio o‘quv vositalaridan foydalanish, aqli zaif bolalarga dars beradigan o‘qituvchilar nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borish;

tarbiya jarayonida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga tayanish, bolalarda vatanparvarlik, mehr-shafqat, insonparvarlik va madaniy muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish;

guruh xonalaridagi jihozlar, o‘quv vositalari, sensor muhit va xavfsizlik uskunalarining (panjaralar, qo‘l tutqichlar va h.k.) holatini muntazam tekshirish;

tarbiyalanuvchilarning xavfsizligini ta’minlash, ichki intizom, gigiyena va mehnat muhofazasi qoidalariga qat’iy rioya etish;

bolalar bilan ish jarayonida kamsitish va zo‘ravonlik holatlariga yo‘l qo‘ymaslik, bolalarning huquq va qadr-qimmatini himoya qilish.

2. Baholash va monitoring olib borish:

fan o‘qituvchilar, korreksion pedagoglar va boshqa mutaxassislar bilan hamkorlikda bolalarning individual rivojlanish dasturlarini amalga oshirish, tarbiya jarayonini korreksion yo‘nalishlar bilan boyitish;

bolalarning psixologik holatini doimiy kuzatish, zarurat bo‘lganda ta’lim tashkilotining psixologi bilan hamkorlikda individual ish olib borish;

individual ta’lim rejasi va individual rivojlanish xaritasini yuritish, uning ijrosini muntazam ravishda tahlil qilib borish;

har oyda tarbiya jarayoni samaradorligini tahlil qilish, bolalarda kuzatilayotgan ijobiy o‘zgarishlar bo‘yicha hisobotlar tayyorlash va tashkilot rahbariyatiga taqdim etish;

direktor o‘rinbosarlari bilan birga bolalarning davomati, kundalik uy vazifasini bajarilishini nazorat qilish va ko‘maklashish;

bolalarning shaxsiy hayoti, salomatligi yoki rivojlanishiga oid ma’lumotlarning maxfiyligini saqlash.

3. Mutaxassislar va ota-onalar bilan hamkorlik qilish:

korreksion pedagoglar, logopedlar, psixologlar bilan hamkorlikda ta’lim va tarbiya jarayonini muvofiqlashtirish;

ota-onalar (ularning o‘rnini bosuvchi shaxslar) bilan muntazam muloqot o‘rnatish, bolaning rivojlanishi, xulq-atvori va ehtiyojlari bo‘yicha tavsiyalar berish, uy sharoitida amalga oshiriladigan korreksion mashg‘ulotlar yuzasidan maslahatlar berish.

4. Tarbiyaviy va ijtimoiy rivojlanish:

bolalarda o‘zi va atrofdagilarga hamda jamiyatga ijobiy munosabat shakllantirish, ota-onalarga (ularning o‘rnini bosuvchi shaxslar) hurmat ruhida tarbiyalash;

bolalarda turli irq, din, jins yoki nogironlik belgilariga nisbatan kamsitishsiz munosabatni tarbiyalash;

bolalar bilan yo‘l harakati va texnika xavfsizligi qoidalari, sanitariya-gigiyena talablari, ijtimoiy hayot uchun maqbul bo‘lмаган xatti-harakatlar qilishdan saqlanish bo‘yicha suhbatlar o‘tkazib, tushuntirish ishlarini olib borish;

bolalarda mustaqil hayot faoliyati uchun zarur bo‘lgan kundalik ko‘nikmalarni (gigiyena, kiyinish, oziqlanish, shaxsiy buyumlardan foydalanish) shakllantirish va mustahkamlash;

ta’lim-tarbiya jarayoni ishtirokchilarining sha’ni, qadr-qimmati va ishchanlik obro‘sini hurmat qilish;

fan o‘qituvchilaridan bolalarning umumiy holati, o‘quv jarayonidagi ishtiroki, uy vazifalarini bajarish darajasi, mashg‘ulotlar vaqtidagi faolligi hamda alohida e’tibor qaratilishi lozim bo‘lgan jihatlar bo‘yicha yozma yoki og‘zaki ma’lumotlarni olib, bolalarni qabul qilib olish jarayonini rasmiy tarzda qayd etilishini ta’minlash;

bolalarni jamoat tadbirlariga, bayram va ijtimoiy hayotga moslashtiruvchi faoliyatlarga tayyorlash va ishtirokini ta’minlash;

mahalla, sog‘lomlashtirish markazlari, “Inson” markazi, volontyorlar va jamoat tashkilotlari bilan hamkorlikda bolalarning ijtimoiy integratsiyasini qo‘llab-quvvatlash.

5. Kasbiy rivojlanish:

belgilangan muddatlarda malaka oshirish va qayta tayyorlash kurslarida ishtirok etish;

o‘tkaziladigan kasbiy va amaliy ko‘nikmalar (kompetensiyalar)ni, shuningdek faoliyat samaradorligini baholash sinovlarida ishtirok etish;

ta’lim tashkilotining ixtisosligi bo‘yicha chuqur bilimga ega bo‘lish:

ta’lim tashkilotining ixtisosligidan kelib chiqib kar va zaif eshituvchi bolalarga mashg‘ulot o‘tishda imo-ishora tili va daktil nutqni, nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borish, ko‘zi ojiz va zaif ko‘rvuchi bolalarga mashg‘ulot o‘tishda Brayl alifbosida o‘qitish, taktil va audio o‘quv vositalaridan foydalanish, aqli zaif bolalarga dars beradigan o‘qituvchilar nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish ishlarini olib borish;

o‘z ehtiyojiga ko‘ra fan va korreksion o‘qituvchilarining darslarini kuzatish, tahlil natijalari asosida o‘zaro tajriba almashish;

ta’lim tashkilotining ustavi, kasbiy odob-axloq qoidalari, sanitariya-gigiyena, ichki mehnat tartibi, mehnatni muhofaza qilish, texnika va yong‘in xavfsizligi qoidalari talablariga rioya qilish;

bolalarning hayoti va salomatligini muhofaza qilish, ular uchun xavfsiz muhit yaratish, tez tibbiy yordam va evakuatsiya holatlarida harakat qilish tartibini bilish;

amaldagi qonunchilik hujjatlarda belgilangan tartibda o‘z vaqtida tibbiy ko‘rikdan o‘tish;

qonunchilik hujjatlariga muvofiq boshqa majburiyatlarni ham amalga oshirishi mumkin.